

Published in **Florentin Smarandache și seducția polimorfismului. Analize, interpretări, cronici, articole, note și recenzii**, pp. 331-338. Editori: Al. Florin Țene, Andrușa R. Vătuu. Sibiu: Agora, 2017; 843 pages. ISBN 9781599735023. Also appeared in *Suplimentul de Marți* al ziarului *Observator*, Constanța, Nr. 74-75, 20 martie 2001.

Outer-art. Avatarurile unui comentariu critic

Mugur Grosu

Se spune că un reprezentant al școlii Ukiyo-e obișnuia să se semneze Hoksai - cel nebun după desen. Sunt nevoit să folosesc sintagma se spune că deoarece merg pe mâna celor ce popularizează semnalele îndepărtate ale lumii artelor plastice. Mircea Eliade ne-a inoculat obsesia că fără acces direct la sursa citată ne asumăm riscuri penibile. Așa este. Iar tu, cititorule, trebuie să mă crezi pe cuvânt ori sa te îndoiești, după cum ți-e nevoia. N-am avut niciodată privilegiul să ating cu privirea o gravură sau o pictură de-a lui Katsushica Hokusai, deși personalitatea sa mă interesa în cel mai fin amănunt, măcar pentru a percepe cât mai fidel acele resorturi ascunse care unesc școala japoneză de impresioniști, apoi pe impresioniști de artă modernă și celelalte... Nu pot rămâne în sânul frazelor dubitative când vreau să pătrund anumite semnificații. Fără de voie, sunt robul uneltelor meșterite deja în timpuri pe care privirea nu mai poate să le străpungă. Farmecul discret al

culturii stă, poate, chiar în acest șir de voaluri pe care și le-așterne singură pe obraz cu trecerea timpului. Obiectele sale dispar în timp, își pierd carnea și oasele, din locul concretului imediat, trivial, țâșnește o jerbă de mitologii pe care le alimentăm cu fervoare. De unde această inesațiabilitate? Demitizăm, deflorăm, degajăm, telurizăm, disecăm, popularizăm, profanizăm, demascăm, deconspirăm, comentăm, traducem, trădăm - câte cuvinte pentru un spațiu atât de strâmt, mereu același... După ce golim camera, măturăm rafturile, aruncăm toate borcanele goale, aliniem frumos restul pe raft, îi punem fiecărui obiect un nume nou, lipim etichetele și... o luăm de la capăt. Am făcut aceasta lungă înșiruire în loc de introducere pentru ceea ce urmează: o prezentare a albumului lui Florentin Smarandache, *Outer-Art* - Ed. Abaddaba, 2000: *experimentation in paintings, drawings, dratts, computer design, collages, photos - 100 coloured, 15 black/white pictures*. Autorul lor, ce-și spune simplu *The (non)artist*, a generat în ultima decadă o serie de manifeste culturale pe seama cărora nu vreau să mă (mai) exprim. Aș fi restrâns toată aceasta poliloghie la o semnătură: F. S. - cel nebun după experiment.

Por qué? Por qué no! - ar spune însuși F.S. în fapt, după ce veacul va scoate vălurile de la naftalină și le va

așeza frumos peste obrajii fleșcăiți ai contemporaneității, s-ar putea ca polologhia să lase locul mitologiei, monomania artistului să devină stereomanie prin pungile de sub ochi ale activiștilor culturali, și din aburii ciorbei atunci sleite să mai rămână doar aceste cuvinte, bune de cusut pe ștergare la vreun parastas academic: *F.S. - cel nebun după experiment*. Cei ce vor oficia vecinica sa pomenire vor hâțșna calorimetre defecte în loc de cădelnițe, primadonele epocii vor scoate zbierete calofile, indispensabile, corifeii administrațiilor (non)culturale își vor demonstra abilitățile și virilitatea țintind cu salivă în dreptul accidentelor lui biografice, alții vor sări să îi ia apărarea și vor înființa o ligă pentru propășirea non-artei și paradoxismului, impunând prin greve spontane și blocări de autostrăzi introducerea speciei în manualele alternative de caligrafie, câțiva studențași la arte/filosofie/litere/cifre vor proba noul gadget în vreo teza sinucigașă - motiv pentru care vor fi exmatriculați. iar apoi vor primi burse și premii de la organizații occidentale, un industriaș isteț va turna câțiva kilometri de peliculă pe la Hollywood, cu multe scene de sex/violență și efecte speciale (paradoxiste), de unde poporul american va devora tot felul de picanterii despre Florentin și frumoasa lui, Ely, pe care a fost nevoit să o

lase acasă, înecată!-n batiste-oltenești, în timp ce el fugea peste graniță urmărit de-o armată de securiști - scene pentru care se vor consuma câteva tone de muniție, iar bugetul va fi depășit de situație (producătorul va face infarct și 3 figuranți vor muri în timpul filmărilor -alți 7 sau 8 vor fi răniți intenționat pentru-a menține isteria presei), sigur că totul se va sfârși cu bine, Ely îl va regăsi pe El undeva prin America, poporul american va ieși clefăind de la cinematograful, mândru că a contribuit iar la salvarea civilizației planetare, motiv pentru Academia Română va lua atitudine, va pune în mișcare o armată de funcționari belicoși (dar, inevitabil, peltici) pentru a-i recupera osemintele, vor fi -înălțate 20 de monumente (paradoxiste), la Bălcești se vor desfășura anual seminarii internaționale și alte festivități costisitoare pentru celebrarea planetară a smarandachismelor de orice natură, copiilor și se vor organiza concursuri de desene pe-asfalt cu năsul, iar mămicile lor vor fi îngrijorate doar că nările plozilor nu vor sângea suficient de puternic pentru a-i califica în semifinale... Doamne, cum te pot fura frazele... Au trecut câteva zeci de rânduri și nu v-am spus nimic despre *Outer-Art*. Poate doar în acele ultime fraze, unde-aminteam de o scenă reală, în care Florentin Smarandache pictează cu nasul: asta-i buba sa naturală, îi

curge sânge pe nas și, printr-o mișcare bruscă, de spadasin (non)artist, a deturnat accidentul acesta spre experiment artistic; alte accidente, mai mult sau mai puțin premeditate, mai mult sau mai puțin gestualiste, minimaliste, antimaniheiste sau procedurale s-au pus sub aceeași pavăză experimentalistă, s-au lăsat ambalate-n fițuici teoretice, teancurile s-au strâns în grămezi specifice, au fost legate, împachetate, despachetate, strânse fedeleș și expediate la o editură. Despre conținut e mai greu de vorbit. Conținutului i se opune din răspuțeri anecdoticul: F.S. cel nebun după experiment. Nu știu dacă lui Florentin Smarandache îi este hărăzit să urmeze traiectul postum descris din scenariile de mai sus. Nu știu de ce mi-a venit să vorbesc despre asta. Ba știu. Florentin Smarandache față cu inertțiunea nu își plătește cauțiunea; față cu starea de a nu fi are o obiecție importantă - fie ea și (non)artă el își celebrează nonparastasul chiar dacă pentru asta mai trebuie să picteze eu nasul...

Recitind rândurile de mai sus, scrise în urmă eu trei săptămâni, am încercat un bizar sentiment de regret; spun bizar pentru că pe mine, care locuiesc într-un soi de periferie, nici măcar sentimentele de regret nu se înghesuie să mă viziteze (ba aș îndrăzni, cu și mai mare regret, să spun că absenteismul acesta s-a extins asupra

tuturor sentimentelor) - bănuiesc că din pricina câinilor. Seara, când îmi strâng cioburile împrăștiate prin lume și le îmboldesc alene spre casă, când intru pe Strada Cișmelei și văd contururile deșănțate ale blocurilor, îmi pare că numai lătratul și colții câinilor le mai țin în picioare, altfel ar fi căzut de multă vreme din picioare - din lene, subnutriție sau plictiseală. Cotesc cu bicicleta prin ultimul gang și-n bezna de-aici mă pândește un soi de liniște umedă, pătrund în ea ca-n fălcile băloase ale unui câine, înaintez tăcut și de fiecare dată mă mir când ajung teafăr în fața scării. Iau bicicleta-n spinare și-ncep să urc scările până la etajul 3, călăuzit cu indiferență de lumina scărilor care se stinge brusc, fără nici un preaviz, chiar înainte de ultimul etaj; restul mișcărilor le fac mecanic, pe întuneric, scot primul rând de chei, deschid ușa de la uscător, las bicicleta, închid ușa, urc mai departe, scot alt rând de chei, deschid ușa, intru în casă, alunec prin hol, pătrund în cameră, dau să aprind lumina, instalația sughițată în somn, bâjbâi după priză, aprind o veioză, în sfârșit, un bot de lumină. Odată cu ea apare și camera mea, o jumătate goală, de sus până jos, colțul spre care pot să privesc inocent ca un prunc, în cealaltă jumătate se află totul, teancuri de cărți și de obiecte înghesuite geometric, toate acele lucruri strânse aiurea

prin cele mai recente sau mai îndepărtate năpârliri ale lumii atinse în treacăt de conturul făpturii mele; de undeva, din jumătatea aglomerată, extrag după câteva nazuri un obiect, de data aceasta volumul *Outer-Art* al lui F. S. (cel nebun după experiment), îl duc dincolo, în jumătatea goală, pun pereții goi să-i dea roată, îi las câteva minute singuri și ies să-mi procur o cafea. Mă întorc și, puțin mirat, găsesc lucrurile la locul lor, nimeni nu vorbește cu nimeni în lipsa mea. Pereții-mi zâmbesc subțire, eu smalțul căzut parcă cerându-și scuze, cartea-i la locul ei, pe podea, lucioasa și îmbufnată, întind mâna și o deschid la întâmplare, pagina 47. Văââjjjjj, dreptunghiul galben traversat de un soi de dreptunghi cu părul roșcat. Ușor înclinat spre dreapta, cel galben; ușor. imperceptibil încovoiat în jos cel eu părul roșcat; în fapt, nu s-au atins nici o clipa unul pe altul; roșcatul trecu levitând de la stânga la dreapta, nițel cam grăbit, cu părul în ochi, cu ochii-n pământ, nici nu s-au salutată; doar o dâră de aer rece a dislocat geometric, de la stânga la dreapta, câteva fire de galben din dreptunghiul galben; și nu știu de ce, am senzația pentru o clipă că cel roșcat și-a trecut repede eu degetele prin păr, mimând indiferența, chiar înainte de ieșire; acolo, în colțul din dreapta sus, la capătul intersecției, un abur tardiv tulbură întreaga pagină. Dacă

privesc cu atenție, cel galben a întors privirea în ultima clipă spre cel roșcat, pare că s-ar fi dezlipit de bună voie de-acolo dac-ar fi îndrăznit, dacă celălalt i-ar fi dat un cât de mic semn de bunăvoință; roșcatul însă n-a mai ridicat ochii; doar umbra încovoiată din tâmpla dreaptă mărturisește un soi de regret ascuns; s-ar putea chiar urî pe sine pentru aceste regrete. Încordată în propriile sale unghiuri, camera mea ridică ochii din pagină; aerul rece ne traversează iute și poate chiar acum, această trecere încovoiază și umbrește, însă foarte discret.

Dincolo de ferestre, luminile blocurilor au prins să se stingă, una câte una; în bezna clară, geometrică, nimeni nu mai traversează pe nimeni.

Pot de pe-acum sa dau pagina zilei viitoare.